

SLUTTRAPPORT FOR PROSJEKTET

Ordne, registrere, digitalisere og tilgjengeliggjøre Dansearkivet

Danseinformasjonen leverer med dette sluttrapporten for prosjektet med å ordne, registrere, digitalisere og tilgjengeliggjøre Dansearkivet. Danseinformasjonen søkte høsten 2018 om utviklingsmidler fra Riksarkivaren til et toårig prosjekt som skal gjøre Dansearkivet operativt og funksjonelt for bruk og sørge for bevaring i et evighetsperspektiv. Vi fikk innvilget kr. 300 000 til første prosjektår, med tilsagn for støtte i 2020. Etter ny søknad høsten 2019 fikk vi også innvilget støtte, kr. 200 000, for det siste prosjektåret, med sluttdato 31. desember 2020.

Ved prosjektets slutt skulle samtlige arkiver i Dansearkivet være ordnet og katalogisert, foto og utvalgte dokumenter skulle være digitalisert og metadata registrert. Prosjektperioden har blitt utvidet noe på grunn av koronasituasjonen og pålagt hjemmekontor i lengre perioder fra mars 2020 og til i dag. I tillegg har 56 arkivskapere vokst til 72 som et resultat av opprydningen i arkivet, og noen arkivskapere har også levert inn ytterligere materiale, som vi har valgt å innlemme i prosjektet. Materiale fra helt nye arkivskapere har blitt holdt utenfor dette prosjektet, men vi ser at interessen rundt vår forsterkede innsats i Dansearkivet (og formidlingen av den) har gitt økt tilfang av kunstnere som ønsker å avlevere arkivmateriale til oss.

Dansearkivet består nå av ca. 33 hyllemeter fysisk materiale og en stor mengde (anslagsvis 12 hyllemeter) digitalt materiale, hvor originalmaterialet fremdeles befinner seg hos arkivskaper. Se vedlagte liste over arkivskaper i Dansearkivet (vedlegg 2).

Foto fra Henny Mürer sitt arkiv: fra forestillingen Enken, NRK TV-ballett. På bildet: Kjersti Døviken, Inger Johanne Rütter, Guri Lysell, Henny Mürer og Ivo Cramer, 1966.

Foto fra Kjersti Alvebergs arkiv: danser og koreograf Kjersti Alveberg og en oljearbeider på befaring på oljeplattformen Statfjord B, til forestillingen med samme navn, 1984.

Dette prosjektet, og støtten fra Arkivverket, har vært helt vesentlig for å få ordnet, registrert og digitalisert Dansearkivet. Vi har prioritert arbeidet høyt hos oss og nedlagt flere tusen arbeidstimer i arkivet de siste årene. Til tross for noen forsinkelser og utsettelse, er vi veldig nær en levering av materialet til Arkivverket, og vi er veldig stolte over jobben som er gjort.

Mange av oppgavene har vært mye mer tidkrevende enn forventet, spesielt arbeidet med registrering av metadata til foto og audiovisuelt materiale. En av de store gevinstene med prosjektet er samtidig at vi har hatt en bratt læringskurve og vi vil i fremtiden være langt bedre rustet til videre arbeid i arkivet. Det er et ønske at Danseinformasjonen fortsetter innsamlingen av sårbart, historisk materiale om dansekunsten i Norge, men nå vil vi kunne ordne, registrere og digitalisere arkiv fortløpende.

KORT OM DANSEINFORMASJONEN OG DANSEARKIVET

Dansekunsten i Norge er i hovedsak organisert i det frie, ikke-institusjonelle feltet. Det er få institusjoner i dansekunsten – kun Nasjonalballetten i Oslo og Carte Blanche i Bergen. Det betyr at dokumentasjonen om dansekunstens utvikling i Norge er sårbart, fordi ivaretagelsen avhenger av enkeltpersoner. Danseinformasjonen, som nasjonalt kompetansesenter for dansekunst, har tatt ansvar for at verdifull og historisk dokumentasjon om dansekunstens utvikling i Norge ikke skal gå tapt, og initierte i sin tid to dokumentasjonsprosjekt. Formålet med dokumentasjonsprosjektene var å samle inn, dokumentere og bevare dokumentasjon om den norske scenedanshistorien, slik at historien kan være tilgjengelig for undervisning, forskning, kunnskapsproduksjon og for det interesserte publikum. Dansearkivet ble derfor skapt gjennom disse innsamlingsprosjektene, og etterfølgende innsamlinger, og er en unik samling med ulike privatarkiv, utfyllende videointervju og annet materiale som Danseinformasjonen har samlet inn. Samlingen har stor kunst- og kulturhistorisk verdi fordi delarkivene samlet gir innsikt i hvordan den sceniske dansekunsten har vokst frem i Norge.

ØKONOMI

Danseinformasjonen mottok kr. 500 000 i utviklingsmidler fra Arkivverket til prosjektet, som i utgangspunktet skulle løpe over to år, i 2019 og 2020. På grunn av koronapandemien ble prosjektet noe forsinket og løp frem til sommeren 2021. Danseinformasjons egenfinansiering i prosjektet er kr. 641 406.

Før dette toårige prosjektet ble igangsatt gjorde Danseinformasjonen en rekke investeringer. Dette bidro til at vi hadde teknisk utstyr, programmer og høyere arkivkompetanse internt, slik at vi med prosjektmidler raskt kunne gå i gang med ordning, registrering og digitalisering. I 2018 investerte Danseinformasjonen i brannsikring av et dedikert arkivrom i Dansens Hus, bl.a. med en branndør til kr. 22 375. I tillegg ble det innkjøpt arkivprodukter for kr. 15 705. Året før investerte DI i en reprostasjon med tilhørende godt kamera og gikk i tillegg til innkjøp av Asta 5-klient med installasjon og klargjøring. Tre medarbeidere tikk på Asta-kurs.

STATUS FOR ORDNING OG KATALOGISERING AV DANSEARKIVET

Ordning

Av de fysiske arkivene er 47 av de totalt 48 arkivene ferdig ordnet, og alle arkiv oppbevares nå i syrefrie konvolutter, mapper og bokser. Det er kun deler av arkivet etter Collage Dansekompani som gjenstår, men vi vil fortsette med dette så snart smittesituasjonen og restriksjonene tillater oss besøk av arkivskaper, som bistår oss i ordningsarbeidet. Dette er et massivt arkiv med mye foto, film og dokumenter. Vi er godt i gang med ordningen, men denne jobben stoppet helt opp da det ble innført besøksforbud på Dansens Hus i mars 2020. Vi håper å kunne ferdigstille dette siste arkivet høsten 2021.

Vi har et betydelig digitalt arkiv bestående av materiale fra 24 arkivskapere. Arkivene varierer i størrelse fra noen få objekter til store arkiv som omfatter hele kunstnerkarrierer. Dette materialet er digitalisert hos oss under tidligere historiske prosjekter, og det fysiske materialet ble levert tilbake til arkivskaperne. Alle de digitale arkivene er nå ordnet etter allment arkivskjema. Filer er konvertert til riktig filformat, og de fleste foto er tilført metadata.

Alle arkiv er ordnet hos oss av de ansatte ved Danseinformasjonen med hjelp av dansekunstner Minda Marie Kalfoss, som har vært engasjert i en deltidsstilling de siste to årene. Det har vært helt vesentlig at de som ordner arkivene har dansefaglig kompetanse og kjenner til arkivskaperne.

Før og etter: Fra permer, poser og esker til sirlige rekker med etiketterte arkivbokser.

Katalogisering i Asta 5

For å spare tid og få avlastning i prosjektet, har vi engasjert ekstern hjelp fra Stiftelsen Asta ved Linda C. Hole, som har bistått i katalogiseringsarbeidet. Danseinformasjonen har en egen Asta-base som materialet registreres i. Det er hittil registrert 65 arkivskapere i Dansearkivet, alle med varierende mengder arkivmateriale tilknyttet seg.

Alle de 48 fysiske arkivene er registrert (Collage, som nevnt, bare delvis) og de fleste av de digitale. Vi planlegger at Linda C. Hole skal komme tilbake og registrere de siste etter at arkivet til Collage Dansekompani er ferdig ordnet. Tre av de ansatte ved

Danseinformasjonen har også gått Asta-kurs og kan gjøre enkle operasjoner i programmet. I tillegg er etiketter til arkivskaperne skrevet ut og alle bokser er etikettert.

STATUS FOR DIGITALISERING AV DANSEARKIVET

39 av de 48 fysiske arkivene er nå ferdig digitalisert, og i de resterende 9 arkivene er foto, film og scrapbøker digitalisert. Dokumenter i de siste 9 arkivene vil bli digitalisert fortløpende utover høsten 2021 når vi forhåpentligvis kan jobbe mer på kontoret. Med påbud om hjemmekontor i Oslo under koronapandemien, har det vært vanskelig å opprettholde ønsket fremgang i digitaliseringen. Digitalisering er tidkrevende, men fordi informasjonen om norsk dansekunst sin historie er lite tilgjengelig har vi prioritert å digitalisere mest mulig, slik at dette forhåpentligvis blir lett tilgjengelig for fremtidens interesserte.

Digitalisering av foto, utklippsbøker og plakater

Fotograf Ole Walter Jacobsen digitaliserte høsten 2019 store fotografier og plakater tilhørende 11 arkivskapere i Dansearkivet.

Vi har selv avfotografert samtlige fotografier og utklippsbøker i arkivet. Utklippsbøkene er særlig verdifulle med foto, avisutklipp og personlige notater fra arkivskaperne. Disse bøkene blir først avfotografert side for side, og senere er alle fotografier blitt avfotografert for seg. Alle foto blir tilført metadata. Dette er også meget tidkrevende arbeid, men har blitt prioritert da vi vet at det vil være vanskelig, om ikke umulig, for Arkivverket å tilføre metadata på bildene etter overlevering.

Fra arkivet til Fernanda Sparre Smith: Foto fra forestillingen *Antigone* koreografert av Gerd Kjølås til åpningen av Det Norske Teatret etter 2. verdenskrig i 1945. Dansere: Edith Roger, Fernanda Sparre Smith, Marit Frogner og Liv Brodtkorb. Foto: Polyfoto as.

Registrering av metadata på fotografier – et omfattende arbeid

All metadata registreres på objektnivå i et Excel-skjema mottatt av Anette Alsvik ved Riksarkivet, hvor informasjonen kan importeres til både Asta 5 og Digitalarkivet. Registrering av metadata til bilder har vist seg å være mye mer tidkrevende enn vi først anslo. Vi har til nå registrert metadata på ca. 4000 bilder. Vi regner med at vi bruker opp mot 10 min i gjennomsnitt per bilde, så dette utgjør ca. 660 arbeidstimer. Flere av bildene har ikke metadata, og vi bruker historiebøker, biografier, utklippbøker, ressurser internt på kontoret og kaller inn ressurser utenifra, som ofte er eldre dansekunstnere som kan hjelpe oss med å gjenkjenne avbildede personer, teatre/scener, forestillinger, årstall og lignende. Det er viktig for oss at Dansearkivet skal være søkbart, og denne metadataen er helt vesentlig for bruk av arkivet i fremtiden.

Digitalisering av dokumenter, flyers og programmer

Papirdokumenter blir scannet på kontoret og lagret som PDF/a. Det digitale materialet lagres på eksterne harddisker i mappesystemer som tilsvarer den fysiske ordningen i hvert arkiv, og alt materiale er sikkerhetskopiert i skylagring.

Fra arkivet til Fernanda Sparra Smith: forestilling av Ny Norsk Ballett. På bildet: Hans Kjølhaas, Edit Roger, Bjørg Freknaug og Bergliot Clausen i Ivo Cramers *Truffaldino* / Innviklet kjaerlighed på Bygdøy i 1950. Fotograf ukjent.

Digitaliseringen av audiovisuelt materiale, lysbilder og negativer – samarbeid med Nasjonalbiblioteket

Våren 2021 satte vi i gang det store prosjektet med å registrere alt audiovisuelt materiale i Dansearkivet og tilføre metadata til alle enhetene. Vi har mottatt materiale fra mange av våre arkivskapere, og Danseinformasjonen har også et eget videotek med filmer som vi har samlet siden vi ble etablert i 1994. Nasjonalbiblioteket (NB) fikk i 2018 i oppgave fra Kulturdepartementet å kartlegge audiovisuelt materiale i arkiv, museer,

bibliotek og private samlinger. Vi har bidratt med informasjon om det audiovisuelle materialet i Dansearkivet, og NB ønsket å digitalisere dette, samt våre lysbilder og negativer som vi ikke har utstyr til å digitalisere selv.

Vi har signert en lånekontrakt med NB, og i juni 2021 sendte vi av gårde ca. 1400 enheter med audiovisuelt materiale. Lysbilder og negativer vil bli ettersendt. NB vil digitalisere disse, og vi vil motta digitale, høyoppløselige filer.

Etter digitaliseringen må vi samle ytterligere metadata og koble denne til de digitale filene før publisering på Digitalarkivet. Mange av VHS'ene og betabåndene er så sårbare at vi ikke kunne se gjennom dem før vi sendte dem av gårde. Originalene og de digitale masterfilene vil bli oversendt Arkivverket etter endt digitalisering. NB har varslet at de ikke vil kunne ferdigstille digitaliseringen før i første halvdel av 2022.

PUBLISERING OG FORMIDLING AV DANSEARKIVET

Publisering – samarbeid med Digitalarkivet

Danseinformasjonen var våren 2020 i flere møter med Riksarkivet da de ønsker at Dansearkivet skal være en av flere utvalgte pilot-brukere av det nye Digitalarkivet. Vi har signert tjenesteavtale og opprettet bruker på Digitalarkivet og ønsker å publisere både foto, dokumenter og audiovisuelt materiale. I påvente av dette, har vi utsatt opplasting av fotografier i Fotoweb, da nye Digitalarkivet vil være en fullstendig løsning for alle typer materiale. Digitalarkivet har igangsatt utvidelsen og forbedringer, men dette vil ta tid utover vår prosjektperiode. På nåværende tidspunkt er det ikke mulig å laste opp foto og audiovisuelt materiale i portalen, men så snart vi får klarsignal fra Arkivverket, vil vi overføre Asta-katalogene til Digitalarkivet og starte opplastingen av foto, film og dokumenter med tilhørende metadata. Det meste vil ligge klausulert frem til samtykke fra rettighetshavere foreligger.

Fra Anne Borg sitt arkiv: forestillingen *En sommernattsdrøm*. Sommerteateret i Frognerparken. Med Jorunn Kirkenær, Randi Thorvaldsen, Mette Møller, Eva Sletto, Anne Borg (til høyre i bildet) og en ukjent danser, 1958. Fotograf ukjent.

Formidling av Dansearkivet

Gjennom prosjektperioden har Danseinformasjonen holdt 24 dansehistoriske foredrag for studenter, elever og andre interesserte. Det siste året er disse stort sett blitt holdt digitalt grunnet smittevernsrestriksjoner og forbud mot å samle større grupper. Vi oppdaterer også jevnlig nettside og sosiale medier med små drypp fra arkivet og fremgangen i prosjektet.

Gjennom samarbeid med Dansens Hus laget vi våren 2020 en miniserie på 10 episoder i sosiale medier kalt Dansehistorisk fredag, holdt av historiker og daglig leder ved Danseinformasjonen, Sigrid Ø. Svendal, som presenterte filmklipp og bilder og fylte på med dansehistorisk kontekst. Samarbeidet er videreført med en større dokumentarserie, *Bakteppe – scener fra dansehistorien*, hvor vi ser nærmere på deler av den norske dansehistorien og kobler denne med internasjonal dansehistorie, krig og politikk. Tre episoder ble spilt inn i november 2020, og er nå under klipping. Det jobbes samtidig med manus og produksjon av de neste episodene. Lanseringsdato er ikke satt, men vi tar sikte på publisering i løpet av høsten 2021. Denne doku-serien vil ligge tilgjengelig på nettsiden til Danseinformasjonen og Dansens Hus.

Danseinformasjonen har nylig ferdigstilt nye nettsider, hvor Dansearkivet har fått en sentral plass. Her vises oversikt over arkivene og historikken til Dansearkivet, og forskjellige ressurser ligger tilgjengelig. Se <https://danseinfo.no/dansearkivet/>

DANSEHISTORISK FREDAG 2020

EPISODER:

- Utdrag fra *The flux position* av Ingun Bjørnsgaard Prosjekt (3. april)
- Utdrag fra *God jakt* av Ina Christel Johannessen (10. april)
- Dans i NRK fra 1969 – *Housewarming party* (17. april)
- Grete Brunvoll og Dansens Dager (24. april)
- Dansenummeret «Lørdagskveld» fra musikalen *Ungen* (1. mai)
- Chat Noir og stepp under krigen (8. mai)
- *Stormen* og Ketil Gudim (15. mai)
- Carte Blanche (22. mai)
- Kjersti Alveberg (29. mai)
- Prospektkort og Gene Nettles (5. juni)

Samtykke

Det aller meste av materialet i Dansearkivet er under 100 år og arkivet inneholder også en betydelig mengde foto og informasjon om nålevende personer. Dette gir oss utfordringer med hensyn til personvern, rettigheter og muligheter for publisering på nett. Vi er helt avhengig av å innhente samtykke fra rettighetshavere og avbildede personer.

Vi er i dialog med Riksarkivet om muligheter for kunne sende påsynslenker av klausulert materiale i Digitalarkivet til rettighetshavere, slik at de kan gi samtykke til publisering direkte i portalen. Samme løsning vil også kunne gi andre brukere mulighet til å legge til metadata til for eksempel fotografier. Innhenting av samtykke er et arbeid vi ser vil ta tid og kommer til å gå over en lengre periode.

BEVARING: OVERLEVERING AV FYSISK OG DIGITALT MATERIALE TIL ARKIVVERKET

Når det siste materialet som skal digitaliseres er ferdig digitalisert, og vi får klarsignal fra Arkivverket, vil vi avlevere alt arkivmateriale til dem. Som en midlertidig løsning har vi fått laget et brannsikkert lagringsrom i våre lokaler i Dansens Hus, hvor materialet også er godt sikret mot vann og tyveri.

Til venstre: noen av de mange verdifulle utklippbøkene vi har i arkivet som inneholder foto, avisutklipp, diverse dokumenter/programmer og verdifulle notater fra arkivskaper. Foto til høyre er fra vårt lagerrom i Dansens Hus.

Vi vil igjen takke for utviklingsmidlene vi har fått til Dansearkivet i 2019 og 2020. Dette har vært uvurderlig for at vi har kommet så langt og for at vi nå ser enden på dette prosjektet med å ordne, registrere og digitalisere nåværende materiale i Dansearkivet. Det er en stor lettelse og glede, både for oss, men også for dansekunstheltet i Norge. Danseinformasjonen vil selvsagt fortsette å arbeide for videre innsamling og ytterligere dokumentasjon av utviklingen av dansekunsten i Norge, slik at Dansearkivet er et levende arkiv med stadig påfyll av verdifullt historisk materiale.

Oslo, 28. juni 2021

Sigrun D. Johnsen

Sigrun Drivdal Johnsen
Arkiv- og prosjektansvarlig

Sigrid Ø. Svendal

Sigrid Ø. Svendal
Daglig leder

Vedlegg 1: Regnskap Dansearkivet 2019-2021
Vedlegg 2: Arkivskapere i Dansearkivet
Vedlegg 3: Dansearkivets Asta-katalog